

13, Juha Lukkanen 11, Liisa Pesonen 9 ja Maire 4 kyykkää.

Mainittakoon, että Sepon tulos on A-sarjan pelaajan luokkaa. Opettajat Karpela ja Pamilo jäivät »hännille» ja löivät vain 15 kyykkää.

Leena ja Niina tulevat joskus myöhemmin näyttämään taitoaan.

VALOKUVAKILPAILUN TULOKSET

Karjalan Heimon viime vuoden numerossa 3-4 julistimme valokuvauskilpailun. Kilpailuun otti osaa 17 kyykän puremaa miestä ja naista. Taso ei ollut korkea. Kilpailunhalua oli. Kilpailulautakunta ei jakanut korkeinta palkintoa. Sen sijaan toiselle sijalle kelpuutettiin 4 osanottajaa:

— Alekski Karhu, »Plitskuttaja», Heikki Koho, »Heikki», Raimo Kurkela, »Heimosoturi» ja Paavo Vasko, »Sivustakatsoja». He kaikki neljä saivat rahapalkinnot á mk 50:—.

— Kirjapalkintoja myönnettiin Sakari Vuoristolle, »Melitsa», Irma Koholle, »Irma», Kaija Remsulle, Onni Tammiselle, »Salainen», Erkki Koholle, »Eki», Vilho Korhoselle, »VIK» ja Kaarlo Luostariselle, »Kalle Kivennalta».

MERKKIPÄIVÄ

Eliel Wartlainen.

— 97 vuotta täytti entinen Sortavalan lyseon voimistelun lehtori Eliel Wartlainen 19. 2. 72. Helsingissä. Hän syntyi Kurkijoella, mutta suoritti elämäntehtävänsä tärkeimmän osan muun ohella Sortavalassa, jossa toimi VPK:n ylipäällikkönä, Mieslaulajien puheenjohtajana, suojeluskunnan päällikkönä, raastuvanoikeuden kunnallisneuvosmiehenä, palolautakunnan puheenjohtajana. Hän oli myös ahkera erämies ja hän tutustui kalevalaiseen runo- ja laulumailmaan sekä vanhoihin runolaulajiin ja metsästäjäuroisiin. Heistä hän on kirjoittanut useita teoksia, mm. Metsämiehen muistelmia, Shemeikka, Taikamaitten kansaa, Karhunajolla Kaukokarjalassa ja Honkavaaran partiopojat. Hän on kirjoittanut teoksen »Kun haltiat elävät» ja laatinut myös Muistojen kirjan I ja II, joihin on koottu henkilötiedot edesmenneistä huomattavista laatokankarjalaisista. Moniin kokoomateoksiin hän on laatinut Sortavalaa ja Laatokan-Karjalaa esittäviä kirjoituksia.

— 75 vuotta täytti Aune Ristinieni, o.s. Kapanen, 17. 2. -72 Paukkajalla. Hän on syntynyt Impilahdella ja solminut avioliiton Vienan prihan kanssa.

Paavo Talvela.

— 75 vuotta täytti jalkaväenkenraali, Mannerheimristin ritari Paavo Talvela 19. 2. -72 Helsingissä.

— 70 vuotta täytti 12. 2. autoilija Alekski Lehesmäki Helsingissä. Hän on syntynyt Aunuksen Karjalassa Repolan pitäjän Muujärven kylässä 8-lapsisen perheen nuorimpana. Päästyään kansakoulusta 1914 Alen oppipojan vuodet jatkuivat. Isä vei hänet Pietariin tunnetun karjalaisen tukkuliikkeen Saharoffin palvelukseen. Pietarin katuja ajelivat silloin erilaiset vaunut ja monenlaiset ajopelit. Kavioiden kapse oli liikennehumua. Hienot asiakkaat tulivat ostoksille lakeijat mukanaan. Tämä oli nuorelle miehelle uutta, niin kuin koko silloinen kaupunki.

1918 hän palasi kotimaakuntaansa ja myöhemmin kotiin Muujärvelle. Karjalan vapaustaistelun epäonnistuttua 1922 hän tuli Suomeen ja hakeutui kauppaopistoon ja suoritti autokoulu- sekä iltakauppakoulukurssin Viipurissa. Täällä hän osallistui ahkerasti itäkarjalaisten ja inkeriläisten kerhotoimintaan ollen mukana näytelmä-, laulu-, kansantänhu- ja urheilutoiminnassa. Suojeluskuntaan hän kuului sen lakkauttamiseen asti. Talvisotaan hän liittyi vapaaehtoisena ja sen päätyttyä tuli Helsinkiin. Tähän perustettu koti tuhoutui 1944 pommituksessa. Elämä on jatkunut sen jälkeen myönteisesti ja Ale Lehesmäki, joka on toiminut vuokra-autoilijana vuodesta 1945, ajelee yhä hyväntuulisena Helsingin katuja. Täällä on harrastus jatkunut Helsingin vuokra-autoilijoiden, Karjalaisten autoilijoiden kerhossa sekä Vanhat-Old-Boys-Automiehet ry:ssä. Hän on myös Karjalan Sivistysseuran jäsen. — E. M.

Alekski Lehesmäki.

Aimo Turunen tutkijassa lyydiläismurretta v. 1942 Aunuksen Kuujärven Palo-
niemen kylässä. Kuvassa oikealta — emäntä Darja Kyrshunov, kansanhuollon-
johtaja Pauli Repo, viljelyspäällikkö J. H. Kaitera, luutnantti Aimo Turunen,
isäntä Pavel Kyrshunov ja talon tytär. Valok. H. Klemola.

— 60 vuotta täytti professori Aimo Turunen 25. 2. -72 Helsingissä. Hän on syntynyt Ilomantsissa, tullut ylioppilaaksi 1931 Joensuun lyseosta. Fil.kand. tutkinnon hän suoritti v. 1933, valmistui fil.lisensiaatiksi ja väitteli tohtoriksi v. 1946. Hän on suorittanut kunnioitusta herättävän työn karjalan, lyydin ja vepsän kielten tutkimuksen alalla.

Ennen yliopistoon kiinnittymistään hän on toiminut oppikoulunopettajana, lehtorina Viipurin ja Riihimäen lyseoissa sekä yliopettajana 1952—1959 Tyttönormaalilyseossa. Lisäksi hän on ollut aikoinaan Königsbergin yliopistossa Saksassa suomen ja viron kielen lehtorina. 1966—1967 hän oli Indianan yliopistossa USA:ssa suomen kielen ja suomalaisen kulttuurin vieraillevana professorina. Helsingin yliopiston itämerensuomalaisten kielten dosentiksi hänet nimitettiin 1950, suomalaisen filologian apulaisprofessoriksi 1959 ja nykyiseen tehtäväänsä itämeren suomalaisten kielten varsinaiseksi professoriksi 1971. Hän on kuulunut lukuisten muiden tieteellisten yhteisöjen ja yhdistysten hallintoelimiin. Professoriliiton johtokuntaan hän kuului 1970—1971. Hän on edelleen liiton valtuuskunnan jäsen. Äidinkielen opettajain liitto kutsui hänet kunniajäsenekseen 1967. Hän on myös harjoittanut julkaisutoimintaa. Mainitsemme vain: Vepsän opas, Lyydiläisten murteiden äännehistoria I ja II, Kalevalan sanakirja, Pohjois-Karjalan murreopas ja Itäisten savolaismurteiden äännehistoria.

Sotilasarvoltaan hän on kapteeni. Hän on ottanut osaa viimeisiin puolustusotiimme. Kunniamerkeistä mainittakoon VR 3 m.k., joita hän on saanut 2 kertaa, ja VR 4.

— 50 vuotta täytti 17. 2. taksiliikennöitsijä ylivääpeli evp. Alvi Härkin Lahdessa. Hän on syntynyt Suojärven pitäjän Kaitajärven kylässä. Hän kävi koulut kotipitäjässään ja sen jälkeen jäi isän rinnalle hoitamaan kotitaloaan. Talvisodassa hän 17-vuotiaana joutui työvelvolliseksi Tolvajärven puolustuslohkolle. Moskovan pakkorauhan jälkeen hän joutui evakoksi Härmään, jossa löysi elämäntoverikseen iloisen härmäläistytön.

Jatkosotaan hän osallistui Kiestingin, Rukajärven, Aunuksen kannaksen ja Karjalan kannaksen taisteluissa. Sodan loppupuolella hän oli Pohjois-Suomessa saksalaisien joukkoja pois karkoittamassa.

Sodan päätyttyä hän ryhtyi kanta-allupseerin vaativaan tehtävään toimien Kuopiossa ja Kajaanissa. Varsinaisen toimensa ohessa hän on uhrannut aikaansa hyville harrastuksille, joista mainittakoon ammunta, suunnistus, hiihto, kalastus ja heimotyö. Hän on ollut Kajaanin Karjalaisten puheenjohtajana 1966—1968, Suojärven pitäjätseuran varapuheenjohtajana 1966—1967, Kajaanin ortod. seurakunnan valtuuston jäsen 1968—1969. Jäätyään eläkkeelle hän siirtyi Lahteen. Hän on Lahden Seudun Suojärveläisten puheenjohtaja vuodesta 1969 sekä Lahden ortodoksisen seurakunnan neuvoston jäsen vuodesta 1971. Hänet on palkittu lukuisilla kunnia- ja ansiomerkeillä.

Ylivääp. Alvi Härkin haavoittui ensimmäisen kerran Karjalan kannaksella 14. 6. 1944 ja toisen kerran Pohjois-Suomessa Ranualla.

TUONILMAISIIN OVAT SIRTYNEET:

— Kanttori Lauri Tulehmo kuoli 17. 4. 71. Hänen isänsä Kuopion vanhainkodissa asuva Paul Tulehmo on tehnyt poikansa kuoleman johdosta kauniin muistelon, josta murteemme tuntijat ovat ihastuneita:

•Ei ole kibua siel,
ei ole huolda.
Jumalan siibi siel suojeloo.
Hänel on siel hyvä, da hänel rauha.
Jyrgi kui pyhä siel vardoittsoo,
veljed da tšidzait, painammo piähysd,
malitun keral nyd muistammo händä.
Mänetiij häigi siel, tuol' ilmal alles
Miikkulan avul auttah meidä.

— Veera Kuosmanen kuoli 12. 1. 72 Helsingissä. Hän oli syntynyt Ruskealassa 10. 7. 1890. Hän oli edesmenneen kauppaneuvos Juho Kuosmasen sisar. Kuten muistamme, Juho oli seuramme kunniajäsen ja ensimmäisen huomattavan rahastomme perustaja.

Lilian Tiihonen.

Jaakko Louhimo.

— Lilian Linea Tiihonen, o.s. Grünberg kuoli 29. 12. 71 Helsingissä. Hän oli syntynyt Viipurissa 6. 4. 1900 ja käynyt koulunsa Imatralla. Ennen avioliittoa hän palveli Suomi-yhtiön konttorissa. Hän solmi avioliiton viennankarjalaisen ekonomi Juho Tiihosen kanssa. Juho otti aktiivisesti osaa karjalaiseen heimotyöhön ja kuului pitkähkön ajan Karjalan Sivistysseuran johtokuntaan. Karjalaisuus oli myös Lilian Tiihosen sydäntä lähellä. Hän oli seuramme naisjaoston ahkera jäsen ja sen varapuheenjohtaja. Hän on ollut kotirouvana koko avioliittonsa ajan. Hän harrasti kauniita suuritöisiä käsitöitä ja erikoisesti karjalaisia ristipistomalleja. Hän oli innokas teatterissa kävijä ja hyvän kirjallisuuden lukija. Ihmisenä hän oli eleetön, sydämellinen ja ystävällinen.

Hänet siunattiin Hietaniemen kappelissa 15. 1. 72. Karjalan Sivistysseuran naisjaoston kukkalaitteen laskivat rouvat Anni Keynäs ja Maila Karpela.

— Martta Arttonen kuoli 8. 9. -71 Ruotsissa ja haudattiin Dalsjöforsin hautausmaalle. Hän oli syntynyt Aunuksessa Mäntyselän pitäjässä.

— Grigori Pottonen kuoli 6. 1. -72 Skinskattebergissä Ruotsissa. Hän oli syntynyt Aunuksen Porajärvellä 15. 4. 1894. Hän toivoi näkevänsä kotimaakuntansa vapaana ja Suomeen liitettyä. Kotipitäjässään hän osallistui erilaisiin kunnallisiin tehtäviin. Hän osallistui maamme viimeisiin puolustusotiin, jonka jälkeen siirtyi Ruotsiin.

— Juho Fomin kuoli 2. 2. 72 Haminassa. Hän oli syntynyt Aunuksessa 27. 9. 1901.

— Ville Karhu kuoli 1. 1. 72 Mäntässä. Hän oli syntynyt 1. 1. 1886 Repolassa.

— Anna Stranden o.s. Plattonen kuoli 5. 12. 71 Lahdessa. Hän oli syntynyt Suistamolla 27. 5. 1903.

— Kuisma Tsutsunen kuoli 26. 1. 72 Pielisjärvellä. Hän oli syntynyt Suojärvellä 30. 10. 1881.

— Kapteeni evp. Juho Tirranen kuoli Helsingissä 30. 11. 71. Hän oli syntynyt 22. 6. 1889 Inkerin Lempäälässä.

JAAKKO LOUHIMO — IN MEMORIAM

Suruviesti kertoo, että Karjalan poika, opettaja Jaakko Louhimo on saanut iäisyyskutsun.

Jaakko Louhimo oli syntynyt Salmassa marraskuun 15. päivänä 1909. Isänsä puolelta hän polveutui Vuokkiniemen Kivijärven kuulusta Juakkosen suvusta ja äitinsä puolelta kauniin Laatokan rannalta Impilahden pitäjistä. Hän syntyi karjalaisena Karjalassa ja pysyi hengeltään ja vakaumukseltaan karjalaisena.

Käytyään keskikoulun Oulunkylän yhteiskoulussa hän vanhempiensa tapaa seuraten valmistui kansakoulunopettajaksi Rauman seminaarista 1934. Tietenkin Karjalaan hän hakeutui elämäntehtävänsä suorittamaan. Ensimmäinen työpaikka nuorelle kansankynttilälle löytyi Uuksusta, kotipitäjästä. Sieltä hän siirtyi Suojärven Kaipaan koululle, josta sittemmin Suojärven k:n koululle.

Sotien päätyttyä Jaakko Louhimo kulkeutui Mietoisten Pyhen kansakoulun opettajaksi ja vihdoin matkansa viimeiseen etappiin Myllykosken koululle.

Varsinaisen elämäntehtävänsä ohella Jaakko Louhimo harrasti erikoisesti voimistelua ja urheilua. Jo koulu-aikanaan hän toimi Rauman seminaarin Kisailijain ohjaajana. Suojärvellä ollessaan hän oli Suojärven työväenopiston voimistelun ohjaajana sekä eri urheiluseurojen sihteerinä ja puheenjohtajana. Lisäksi hän toimi paikallisen yhteiskoulun käsitöiden opettajana. Suojeluskuntiin hän kuului aina asuinpaikkakunnillaan. Hän otti osaa viime sotiin 1939—40 ja 1941—45 ja haavoittui pahasti viimeisessä ryttäkässä.

Kun viimeisen kerran näin serkkuni Jaakko Louhimon, se tapahtui erään pohjois-savolaisen koulun tyhjällä pihalla runsaat kymmenen vuotta sitten. Kyläillessään heimoistensa luona hän poikkesi serkkuakin katsomaan. Hänessä oli herännyt kiinnostus isänsä sukupiiriä kohtaan ja niistä asioista keskustelimme siinä kauniina kesäpäivänä istuessamme.

Kerroin hänelle pienestä metsän kätöksessä uinuvasta kylästä, jossa isämme ja esi-isämme olivat raataneet ja jonka pienessä kalmismuussa he nyt lepäsivät. Surimme

sitä, ettemme enää ole siellä, vaan ikuista ikävää kantaen värjötämme vierailta veräjillä. — Suokoon Jumala, että Sinä, Jaakko, nyt kuljet niitä kiellettyjä polkuja ja näet kaikki ne paikat, joista silloin puhelimme ja unelmoimme.

Olkoot kepeät mullat haudallasi!

Vivi Vuoristo

— **Martta Maria Melama**, o.s. Tsäkkijev, kuoli Kuopiossa 21. 1. -72. Hän oli syntynyt 17. 7. 1899 Säämäjärvellä. Hän oli vanhan karjalaisen elämänmuodon, emäntätaidon ja perinteen vaali ja oivallinen elävä esimerkki. Haudan lepoon hänet siunasi khra Niilo Karjomaa ja kalmoimaan multiin hänet saatteli suuri joukko omaisia, sukulaisia ja heimolaisia.

Muistotilaisuudessa nautittiin karjalainen ateria. Muistosanoista kävi ilmi, että vainajan elämä oli kovaa raatumista nuoruudesta alkaen. Lienee ennätys se, että hän oli rajan kirojen takia joutunut kuusi kertaa evakkotai-paleelle.

Kun Aunuksen miehet 1919 nousivat kapinaan, olivat Veskelyksen miehet mukana. Tappion jälkeen Moloisten perhe siirtyi Suomeen. Kun Neuvostoliitto myönsi Karjalan heimopakolaisille, joita oli heimosotien jälkeen n. 20.000, armahduksen eli »amnistian» palasi Maria lapsineen kotiin miesten epäillessä »amnistiaa». Pian Maria vangittiin, vietiin Petroskoihin. Kun hän kuulustelujen jälkeen pääsi lastensa luo, hän katsoi parhaaksi lähteä lapsineen »marjaan» ja sitä tietä Suomeen. Tämä oli toinen evakkomatka. Kolmas tuli eteen, kun v. 1939 NL esitti Suomelle uhkavaatimuksen. Kun vaikeat neuvottelut päättyivät, ymmärrettiin, ettei sotaa tule. Silloin juuri rävähti: alkoi hyökkäys ja rajarahvaan oli paettava Suojärveltä suinpäin, mitä sattui olemaan keralla. Tämä oli neljäs evakkomatka. Jatkosodassa perhe palasi Suojärvelle, tehtiin innostuneesti uusi koti, kunnes v. 1944 hyökkäysaalto uusiutui ja alkoi viides evakkomatka. Kuudes ja viimeinen evakkomatka alkoi tuonilmaisiiin lyhyen mutta vaikean sairauden saattelemana.

— **Mikko Vlasov** kuoli tapaturmaisesti 19. 1. -72. Hän oli syntynyt 2. 12. 1921 Aunuksen Kuittisissa.

— **Irina Schemäkin** kuoli 19. 1. -72 Helsingissä. Hän oli syntynyt 13. 2. 1896 Aunuksessa.

— **Helena Happonen**, o.s. Melentjeff, kuoli 25. 12. -71 Kontioniemessä. Hän oli synynyt Vienan Kontokissa 20. 5. 1896.

— **Tahvo Buulin** kuoli 9. 1. -72 Enossa. Hän oli syntynyt Säämäjärvellä 9. 12. 1889.

— **Akuliina Lokkin** kuoli 11. 1. -72 Outokummussa. Hän oli syntynyt Suistamalla 28. 3. 1886.

— **Johannes (Jussi) Nieminen** kuoli 10. 1. Helsingissä. Hän oli syntynyt 5. 4. 1913 Uhtualla. Osallistuttuaan ansiokkaasti molempiin sotiimme, josta hänelle myönnettiin mm. Vapaudenmitali, hän työskenteli erilaisissa tehtävissä kotikaupunkinsa palveluksessa aina kuolemaansa saakka.

— **Vasilei Hämynen** kuoli 30. 11. 71 Valtimolla. Hän oli syntynyt Suojärvellä 11. 4. 1891

MATKUSTUS- JA MAASTAMUUTTO-OIKEUS: Kaupalehden nimimerkki »Itäreimari» kirjoittaa tästä asiasta: »Sosialististen maiden matkustus- ja maastamuuttomahdollisuuksien ankarat rajat ovat kautta aikojen herättäneet ihmetystä lännessä. Päteviä selvityksiä rajoitusten syistä ei ole saatu asianomaisilta taholta, mutta arvata saattaa, että ne ovat valuuttapoliittisia, työvoimapolitiittisia ja muuten vaan poliittisia.

Samaa asiaa ihmettelevät myös useat sosialistimaiden kansalaiset. He ovat joutuneet elämään vuosikymmeniä tavallaan pussissa pääsemättä omin silmin näkemään ja kokemaan läntisiä maita ja niiden olosuhteita. Aika ajoin tapahtuvien muutosprosessien yhteydessä myös matkustusoikeuden vaatimus nousee esille. Näin tapahtui mm. Puolassa v. 1956, jolloin Gomulka nostettiin valtaan. Tällöin kansalaisille myönnettiinkin periaatteessa ulkomaille matkustamisen mahdollisuus, mutta samalla ulkomaanpassin lunastushinta nostettiin niin korkeaksi, että varsinaisella kansalla ei taaskaan ollut mitään asiaa ulkomaille.»

NL:ssa vuoden ajan voimassa ollut ulkomaanpassin hinta 400 ruplaa eli 2.000 markkaa on tehnyt monen karjalaisen, inkerilläisen ja virolaisenkin mielen hyvin surulliseksi.

»SUULAIN EI SUINKAAN OLE AINA VIISAIN» lausui 60-vuotispäivänsä johdosta entinen radikalismien lipunkantaja lehti- ja kirjallisuusmies **Raoul Palmgren**, joka tätä nykyä on opettaja, Oulun yliopiston kirjallisuuden laitoksen esimies. 12. 1. 1972.

RINTAMAMIEHIÄ: Yhteensä 357.056 rintamasotilastunushakemusta jätettiin vuoden loppuun mennessä sotilaspiireille. Hakemuksista on ratkaistu 98,9 prosenttia, ja tunnus on myönnetty 346.120 miehelle. Kielteisiä päätöksiä tehtiin 6.770.

LENTOKONEITA: Suomessa on siviilirekisterissä 416 konetta, joista 327 on lentokelpoisia. Suurin osa koneista on kaupallisten lentokoulujen ja ilmoilukerhojen omistuksessa.

VAPAAEHTOISIA: Puolustusministeriö on vahvistanut vuoden 1972 palvelukseen otettavien vapaaehtoisten ja lykkäyksensä keskeyttävien enimmäismääräksi 6.500 miestä. Eniten vapaaehtoisia pyrkii yleensä lokakuun saapumiserään. Tähän on kaksi syytä. Ensinnäkin ylioppilaiden lukumäärä lisääntyy suhteellisesti nopeammin kuin korkeakoulupaikkojen lukumäärä. Moni nuori mies pyrki siksi asepalvelukseen heti ylioppilaaksi tultuaan. Toinen syy on työllisyystilanne, joka on syksyllä yleensä vaikeimmillaan.

YLEISRADIO on vauhdittanut huumausaineiden, vapaan seksuaalisuuden, pornografian, päihteiden käytön, vapaan abortin ja rikollisuuden ihannoinnin. Se on ollut pehmittämässä mielipiteitä rikollisuutta ja epäterveitä elämää edistäville laeille. (Tämä on ote Kristillisen Liiton teeseistä. Tähän kohtaan voivat kansalaiset yhtyä yli puoluerajojen).